

Landstand foraarsager. Med Hensyn til Skjernaadalen og Skjeraens Regulering i det Hele taget som Vandbygningsdirektøren har omtalt, og som den høitærede Minister ogsaa berørte, da er det en Sag, som jo har hejstaaet i over 30 Aar, efter hvad man siger; der har været nedsat en Kommission og været foretaget Sktersyn, og det er dog endnu ikke kommet til nogen Afslutning. Der er ikke blevet foretaget nogen Regulering, endstjøndt der har været forsøgt paa det og søgt om det og gjort Udskilligt for det i en lang Mærskke; men ligesom det for enhver Ting er det Bedste, at der bliver begyndt ved den rigtige Ende, saaledes vil jeg ogsaa tillade mig at mene, at det her vilde være det Rigtigste, at man begynde ved Udløbet i Havet og saa endte i Skjernaadalen; det vil det høie Thing vist ogsaa finde rimeligt, at man først maa skaffe Skjernaaden et ordentligt Udløb, før man begynder at oprensning. Jeg skal derfor anbefale denne Sag, naar den maatte komme frem, til det høie Things Bevilling, ligesom jeg ser, at Udvalget har taget sig varmt af den, og at den høitærede Minister ligeledes velvilligt har udtalt sig til den Komite, som har været herovre og har talt med ham om denne Sag. Jeg havde jo haabet, da det er et Par Maanedere siden, at den ærede Minister udtalte sig til Finantsudvalget om, at der skulde nedsettes en Landvæsenskommission, at det var stet saaledes, at den ærede Minister kunde have faaet Leilighed til at forlange en Bevilling til denne Sags Fremme allerede i indeværende Aar; men efter de Udtalelser, jeg hørte igaar fra den ærede Minister, er denne Landvæsenskommission vel endnu ikke nedsat; idetmindste udtalte Ministeren sig ikke tydeligt derom, men udtalte dog dette, at, hvis den ikke var nedsat, vilde den blive nedsat, kombineret af begge Amter, da det jo er en Sag, som vedrører begge Amter i høi Grad. Jeg skal ikke komme videre ind paa de Ting, der mulig kunne være at sige, da Sagen jo ikke saadan er til Forhandling, og der ikke foreligger noget Forslag til Bevilling. — Jeg skal blot med et Par Ord endnu omtale Forslaget om Forandring af Telegramtaxten. Jeg vilde anse det for meget heldigt, om man gik over til en Ordtaxt, og jeg vilde anse det for heldigt, hvis de mindre Telegrammer kunde blive billigere, Noget, der jo efter den Beregning, som den ærede Ordfører opstillede, kan ske, idet derefter netop de mindre Telegrammer kunde blive billigere, de større maatte noget dyrere. Forholdet vilde blive det samme. Jeg tror, at Staten vilde staa sig ligesaa godt ved, at mindre Telegrammer kunde blive billigere, som det i sin Tid viste sig, at den kunde staa sig ved at indføre billigere Porto for almindelige Breve. Jeg skal altsaa ogsaa tillade mig at anbefale dette.

Berg: Der er nogle Punkter, hvor jeg dels personlig, dels i Forening med andre ærede Medlemmer har en forskjellig Mening fra Udvalgets Flertal, der givde mig Anledning til at sige et Par Ord her ved denne Forhandling. Der er først Endringsforslagene Nr. 38 og 39. I det første Tilfælde staaer jeg ene med min Indvending, og i det andet Tilfælde er jeg selvanden. Det er en Indstilling fra Udvalgets Flertal om at forhøje det Tilskud med 5,000 Kr., der nu ydes Hedeselskabet, paa noget over 19,000 Kr. til det formaal at fremme mindre Plantninger og Haveanlæg i Vestjylland. Jeg har ikke kunnet lade mig overbevise af den Forhandling, jeg har paahørt om denne Sag, om Rigtigheden af denne Fremgangsmaade, man her vil anvende for at naae eller i alt Fald for at søge at fremme det tilsigtede Diemed. Det er allerede et meget betydeligt Beløb, der anvendes til Hedeselskabet, og jeg betvivler vel ikke, at dette Selskab har sine væsentlige Fortjenester, og at navnlig de, der staa indenfor dets Virksomheds Omraade, føle sig vel ved gennem Statstilskud at faae Opmuntring i den Henseende; men jeg maa imidlertid antage, at det er det Heldigste, naar Hedeselskabet holder sig til de Omgøendinger, der bestaar i ikke blot at faae Vand paa Engene, men ogsaa at faae Vandet af Engene igjen, . . . (Afskydelse) naturligvis er der ingen Virksomhed uden Kritik — og Træplantning og maaste endvidere i de omliggende Egne at give Anvisning til bedre Opdyrkning af Heider. Dette her er et nyt formaal. Det er muligt, at man har gjort Strejftog ind paa det, men ellers er det et nyt formaal, der her anvises dette private Selskab, hvis Fortjenester jeg forøvrigt ved disse Bemærkninger ikke skal underkjennde. Jeg vilde gjerne erkjende, at det er ønskeligt at kunne udvide de Forsøg paa Klitplantninger og deslige, som findes i det vestlige Sylland, ogsaa til nogle smaa Anlæg omkring Beboerskederne og til Forsøg paa at anlegge Smaahaver omkring Stederne til Exempel for dem, der ville følge efter, og mulig til hjælp for dem, der ikke kunne komme afsted ved egne Kræfter. Jeg vil ikke benegte, at disse private Foretagender kunne i Forbindelse med de øvrige Foretagender, Staten har der, have en vis offentlig Interesse, der kan finde en vis hjælp, men altid dog med en vis Begrænsning. Jeg tror, at vi maa komme til at erkjende, at, naar vi bevilge ud af Statskassen, maa Statsformaalet ogsaa kunne paavises. Nu staaer Folkethinget velvillig overfor dette Forsøg og vil navnlig hjælpe til, at der ikke er nogen Udgift forbunden med den Veiledning, der behøves i saa Henseende for disse ubemidlede Folk — thi jeg antager ikke, at det er rige Folk, at det er Gaardmændene i Vestjylland, som godt selv, hvis de